

SOCIAL- OG INDENRIGSUDVALGET

Nedenfor er samlet anbefalinger modtaget fra oplægsholdere ved høringen om udsatte børn, unge og familier den 24. september 2020.

Helle Støve, formand for Børne- og Kulturchefforeningens Børne- og familienetværk, chef for Børn og Familie i Favrskov Kommune

1. Vi skal have mere forskning og viden – det gælder både i forhold til forebyggelse, anbringelse og lovregler.
 - Vi ved faktisk ikke om en anbringelse er en bedre løsning end en forebyggende indsats i hjemmet, tæt på skole, venner og fritidsliv.
 - Anbringelser kan i nogle situationer være nødvendige og helt afgørende i nuet, men vi ved faktisk ikke, om anbringelsen virker, eller hvornår den virker bedst.
 - Der skal være forskningsmæssigt belæg for eller konkret viden om, at de eventuelle nye lovregler/processer på området rent faktisk kommer de udsatte børn, unge og deres familier til gode.
2. Vi skal fortsætte det gode arbejde med at forebygge – også som alternativ til en anbringelse.
 - Kommunerne har de senere år arbejdet målrettet med at udvikle og forbedre den tidlige og forebyggende indsats i lokalmiljøet til børn og unge i familien, tæt på venner og fritidsinteresser og i tæt samarbejde med skolen. Dette sker ud fra den viden, vi rent faktisk har om, at det er bedst for rigtig mange børn og unge at få støtte og hjælp i hjemmet. God social praksis.
 - Kommunerne skal fortsat gøre alt, hvad vi kan, for at gøre forældrene til de bedst mulige forældre, men med udgangspunkt i barnets tarv og sikring af barnets sundhed, trivsel og udvikling.
3. Vi skal have mere kvalitet i anbringelsen – og vi skal have en fælles forståelse af, hvad kvalitet er.
 - Vi skal have mere sikker viden om, hvad der er kvalitet i og under anbringelsen. Vi skal også have en fælles forståelse af hvad "kvalitet i anbringelsen".
 - Vi ved en god skolegang er den største beskyttelsesfaktor for et anbragt barn. Så lad os starte der, når vi taler kvalitet i og under anbringelsen. Vi ved, at kun 44 % af de anbragte unge afslutter folkeskolen og endnu færre (23 %) har gennemført en ungdomsuddannelse. Det skal vi gøre bedre!
4. Inddragelse af barnet og den unge skal nytænkes.
 - Vi anbefaler, at børnene og de unge i langt højere grad involveres og inddrages i egen sag/eget liv.
 - Inddragelse skal nytænkes og ses i et børne- og ungeperspektiv og ikke bare gennem formelle og bureaukratiske procedurer.
5. Der skal arbejdes med en bedre overgang fra ung til voksen – vi skal løfte i fællesskab
 - Vi skal have mere viden om effektfulde indsatser i forbindelse med efterværn. Vi ved ikke, hvordan de unge bedst kommer videre i uddannelse, beskæftigelse og i voksenlivet.
 - Almenområdet skal i langt højere grad forpligtes til at tage ansvar for de anbragte børn og

unges skolegang.

- Anbringelsesstederne (plejefamilier og institutioner) skal klædes bedre på til at kunne understøtte skolegangen og overgangen til et voksenliv.

Birgitte Arent Eiriksson, vicedirektør, Justitia

1. Større fokus på fejl i sagsbehandlingen generelt og feed back herpå. De processuelle regler er retssikkerhedsgarantierne, som skal sikre en lige og korrekt behandling af sagerne samt respekt for forældres og børns rettigheder.
2. Større fokus på at sikre især børnene en stærk stemme i processen. Forudsætter bl.a. langt mere inddragelse og krav til de voksne i systemet om bl.a. uddannelse og erfaring.
3. Sikre retssikkerheden, når forældre og børn fyldt 15 år skal tage stilling til en frivillig anbringelse.
4. Sikre mere børnevenlige processer, som kan skabe den nødvendige tryghed – ellers bliver børnenes rettigheder reelt bare noget, som står på papiret.
5. Det nuværende tvangsanbringelsessystem lider af en række retssikkerhedsmæssige problemer, og det bør derfor forbedres. Det bedste ville dog være at lave et nyt system, f.eks. en nævnsløsning i stedet for børn og unge-udvalg.

Iver Hecht, cand. psych. aut., forstander, Familiecentret Vibygård

1. Giv forældrene en reel chance. Forældrene er ofte selv omsorgssvigtet og har været udsat for flere traumer. Dette kan man ikke klare ved samtaler og pædagogik. De har brug for intensivt terapeutisk hjælp til at handle anderledes, så de kan få opfyldt deres inderste ønske om at give deres børn en anderledes opvækst end den de selv har haft. De skal have hjælp til at bryde den negative psykologiske arv.
2. Lav flere familiecentre, hvor forældrene kan få denne hjælp. Det kræver et bestemt menneskesyn og et fagligt, personligt og nærværende terapeutisk uddannet personale. Et familiecenter, hvor forældrene kan få intensiv hjælp, og hvor der samtidig er et uddannet personale, som sørger for, at der bliver taget vare på børnene ved bl.a. at hjælpe børnene igennem de traumer, som de har været udsat for. Et arbejde som sker i tæt samarbejde med forældrene.
3. Børn som bliver tvangsanbragt udsættes uundgåeligt for et traume forårsaget af anbringelsen. Jeg er med på, at en anbringelse kan være en nødvendighed, men hvis vi vil tage vare på børnene, så er det nødvendigt, at de bliver anbragt et sted, hvor der er den fornødne ekspertise til rådighed. Plejefamilier f.eks. skal have meget mere undervisning og supervision. Supervisionen skal ikke kun handle om barnet, men i høj grad om relationen mellem plejebarnet og de andre medlemmer af familien. Plejefamilien bør i starten tilbydes (og være villige til at modtage hjælp) på linje med den hjælp, som den oprindelige familie har haft på eksempelvis et familiecenter. Dette vil helt naturligt også indebære et arbejde med relationen mellem plejefamilien og barnets forældre. Forældrene bør tilbydes fortsat intensiv hjælp under anbringelsen, for at de fortsat har en reel chance.
4. Når børnene vender hjem fra anbringelsen, bør familien tilbydes intensiv hjælp, gerne i form af et nyt ophold på familiecentret. Dette for at kunne støtte op om gentilknytningen.

5. På samfundsmæssig plan kan vi opnå meget ved at forstå, at det handler om kontakt, nærvær og følelsen af ikke at være alene. At vi nemt kommer i frit fald, når ingen holder os, og at vi blidt bliver samlet op, når vi er faldet og har mistet forbindelsen. Dette er tilknytningens inderste væsen, og det foregår på det sanselige og følsomme niveau (i det autonome og limbiske område af hjernen). Vi skal gøre denne viden og indsigt til noget vigtigt i både pædagog og læreruddannelsen og gøre disse faggrupper i stand til at møde børnene på dette niveau. Børn skal have et forum, hvor de kan fortælle om, hvordan de har det. Efter morgensangen kunne de passende have en lille vejrmelding om, hvordan de har det i dag.

Ditte Brøndum, næstformand, Dansk Socialrådgiverforening

1. DS mener der er behov for at **styrke børn og unges stemme**:
Der skal være meget nemmere adgang til hjælp i børnehøjde og på ungepræmisser.
 - Det skal sikres, at børn og unge i højere grad får oplevelsen af, at hjælpen er til for dem på deres betingelser.
 - Børn skal blive hørt og inddraget i højere grad end det sker i dag. I Barnets Lov skal der være en formålsbestemmelse om børns inddragelse.
 - Børn og unges en ret til kontinuitet i deres hjælp – både fra myndighedssocialrådgiveren og fra andre i deres indsats.
 - Vi skal sikre, at den indsats, der sættes i værk, gør en forskel og har en effekt for deres muligheder i livet.
 - Vi skal styrke børnene via en massiv støtte til deres forældre. I langt de fleste tilfælde giver dette mening og står ikke i et modsætningsforhold.
2. Det er nødvendigt at gentænke den børnefaglige undersøgelse og handleplanen og de processer, der fører til beslutninger om indsatser for børn og unge i Barnets Lov. Fordi vi skal:
 - sikre et system, der giver meget hurtigere hjælp og støtte.
 - have et system, der er dynamisk
 - sikre et fælles ejerskab til de processer der er i systemet
 - sikre mere enkelhed i systemet
 - lære af og bygge på de bedste erfaringer fra praksis

DS har udarbejdet et **forslag til et nyt system**. Grundsøjlerne i denne er en hurtig (10 hverdage) **screening, en konklusion, en umiddelbar hjælp, en dynamisk børneplan/ungeplan og en samarbejdsaftale**.

Systemet skal gælde alle (med undtagelse af den anonyme rådgivning mm) tilbud til børn, unge og familier i den nuværende servicelov – herunder indsatser til børn og familier med funktionsnedsættelser.

3. Der skal sikres meget **mere kvalitet i sagsbehandlingen**, så der er tid til at inddrage børn, unge og familier, så der er kvalifikationer til at give kvalitet i inddragelse og beslutninger, og så der er rammer til at sikre relation til og kontinuitet for børn og unge.
Derfor skal det sikres:
 - Børn og unge får ret til en fast myndighedssocialrådgiver. En der er deres og som de kan komme direkte i kontakt med. Hvis socialrådgiveren skal skiftes ud – så skal det ske med overgangsordning.
 - Anbragte børn og unge får ret til at socialrådgiveren kontakter anbragte børn min hver 3. måned
 - Et lovgivningsmæssigt loft over antallet af sager.
 - To socialrådgivere til de vanskelige sager.
 - Obligatorisk efteruddannelse til socialrådgivere, der arbejder med børn og ungeområdet.
 - Mentorforløb for nye i faget

Leika Fuglsang, bestyrelsesmedlem, De Anbragtes Vilkår

Når vi taler om kvalitet i anbringelsen, anbefaler vi, at der tages udgangspunkt i det der er betingelserne for det gode børneliv. At anbringe et barn forpligter, også ind i det unge voksenliv. Kvaliteten af anbringelse skal i højere grad evalueres, herunder også en inddragelse af tidligere anbragte

1. Anbragte børn og unge skal have et rigtigt hjem hvor de kan høre til. Et rigtigt hjem med ægte voksne der holder af barnet - også selvom det er en arbejdsplads. Pas derfor på med skøre regler, professionel distance, magtanvendelser, konflikter og fagsprog der kan komme til at definere barnet som et problembarn. Til gengæld skal skolegang, fællesskaber, venner, fritidsinteresser og fritidsjob dyrkes i langt højere grad.
2. Der skal i højere grad arbejdes med det gode match, så barnet får rette hjem fra start. Herefter skal der sikres en tilstrækkelig fleksibilitet i støtten til anbringelseshjemmet så barnet ikke skal flytte (både anbringelseshjem og skole) selvom livet udvikler sig. Antallet af skift må og skal reduceres.
3. Det sætter meget høje krav til myndighed for de skal kende barnet rigtigt hvis de skal kunne gøre ovenstående. Eller i hvert fald blive bedre til at undersøge og forstå. Hvis det skal lykkes skal myndighed styrkes i både ressourcer og kompetencer
4. Intet af ovenstående må stå i opposition til det biologiske hjem. Anbragte børns liv skal ikke tænkes som enten-eller, men både-og. Det kræver at der i langt højere grad end i dag også tages aktivt ansvar for forældrenes trivsel så de kan være i barnets liv. I forlængelse heraf, at der tages ansvar for kontakt til søskende, bedsteforældre, onkler og tanker mv.

Christina Diekhöner, seniorrådgiver, Bikubenfonden

Når vi som samfund træffer en så alvorlig afgørelse om at fjerne et barn eller en ung fra sin familie, så skal vi vide, at vi påtager os et ansvar for at følge den unge godt ind i voksenlivet. Derfor mener vi, at:

1. Vi skal have **klare målsætninger for en anbringelse**, så vi ikke slipper de unge før de har:
 - Adgang til stabile relationer og positive netværk
 - Er i gang med uddannelse eller i job
 - Har en fast bolig
2. Vi skal sikre en **dynamisk overgangsperiode**
 - Myndighederne og fagpersoner forpligtiges til at samarbejde med den unge fra 15 år om et selvstændigt voksenliv
 - **Ret til hjælp** og støtte frem til det 25. år med mulighed for forlængelse til 27 år.
3. Vi skal sætte **den unge i centrum**
 - Den unge skal ikke bare inddrages men støttes i at være styrende i forhold til at sætte og nå målene i sit liv.
 - Det kræver fokus på faglighed og de rette rammer for fagpersoner omkring den unge.
 - Vi skal systematisk indsamle feedback fra de unge så vi løbende kan forbedre de unges møde med myndigheder og fagpersoner.
4. **Ungekapitel** i Barnets Lov
 - Retten til hjælp i en dynamisk overgangsperiode og de tre klare målsætninger for anbringelse skal samles i det særligt kapitel i Barnets Lov. Det skal samtidig sikre retning og fokus på de unges behov. Og det vil anerkender at ungdommen er et særligt kapitel i vores liv, som kræver fokuseret opmærksomhed.

Udvalget spurgte derudover til viden omkring efterværnsindsatser. Jeg indsætter her links til de publikationer, som jeg nævnte i indlægget.

Tidligere anbragte unge – 18 år og på vej mod voksenlivet (VIVE 2020):

<https://www.vive.dk/media/pure/15215/4503480>

- I denne analyse henvises yderligere til undersøgelser om efterværn. Se gerne fra s. 94 og frem for både danske og internationale analyser af efterværn. Opsummerende konkluderer VIVE, at der trods usikkerhed om den kausale sammenhæng er bred enighed om, at efterværn er en god måde at støtte tidligere anbragte unge i overgangen til voksenlivet. I Norge har man siden 2009 gjort alle tidligere anbragte berettiget til efterværn. Hvis der ikke bevilges efterværn til barnet skal myndighed begrunde dette.

Hjemløshed i ungdommen (VIVE 2020): <https://www.vive.dk/media/pure/15045/4254982>

- se særligt kapitel 7 s. 63 for afsnittet om anbragte unge. Det fremgår af undersøgelsen, at hver tiende anbragt ung senere bliver ramt af hjemløshed. VIVE redegør for, at efterværnet til de unge, der kommer ud i hjemløshed, har været af en kort varighed. Det kan være tegn på, at det eksisterende efterværn ikke rummer mulighed for en tilstrækkelig specialiseret indsats for tidligere anbragte unge med høj kompleksitet i udsathed.

Ung mellem anbringelse og eget hjem (Bikubenfonden og Socialt Udviklingscenter SUS, 2019):

<https://www.bikubenfonden.dk/ung-mellem-anbringelse-og-eget-hjem>

- Det er en publikation, der tager udgangspunkt i de unges levede erfaringer om at være anbragt og på vej ind i voksenlivet. Sammen med forskere og fagfolk peger de på, hvor vi skal sætte ind for at forbedre overgangen til voksenlivet.

Vi deler Socialudvalgets synspunkt om, at der er behov for mere systematisk viden om, hvordan indsatserne virker. Samtidig understreger praksisundersøgelser og viden fra de unge selv, at der er brug for **handling nu** i forhold til at forbedre de områder, som vi ved ikke virker – som eksempelvis manglende inddragelse af de unge, uklare mål i handleplanen og tilfældighed i tildeling af efterværn. Vi ser derfor frem til at følge udspillet om Barnets Lov, og vi står selvfølgelig altid til rådighed med viden og perspektiver, såfremt der er behov for at drøfte yderligere.

Frank Ebsen, Docent, Socialrådgiveruddannelsen, Københavns Professionshøjskole

1. Skab et redskab til at følge et barns udvikling, når en indsats sættes i værk, så socialrådgiveren kan følge om den fører i den rigtige retning. Det kan fx være informationer om skolefravær, om barnet lærer noget i skolen, om barnet trives og om barnets netværk. De bør konstant ligge på socialrådgiverens bord, og kunne deles med alle som arbejder med det enkelte barn, samt naturligvis barn og forældre.
2. Etabler en autorisationsordning på professionshøjskolerne, som forudsætter at socialrådgivere efter et 1-2 årigt efteruddannelsesforløb efter år i praksis bliver kvalificeret til at tage sig af de mest komplicerede børnesager og vejlede deres kolleger.
3. Et centralt redskab der skaber helhed og styr på regeloverholdelse er kommunens digitale system (fx DUBU), som hviler på Socialstyrelsens redskab ICS (integrated child system). Spørgsmålet er, hvor kongruente de egentlig er. Dubu lægger vægt på frister og en særlig linær sagsbehandling. Der er behov for at undersøge, hvordan det virker, og især, hvordan det fremover skal udvikles. Det foreslås at gennemføre en egentlig teknologivurdering med fokus på, hvordan systemet i sin fortsatte udvikling kan skabe nytte i indsatsen overfor børn og unge.

4. Underretninger: afskaf de nuværende regler. Erstat med følgende:
 - a. Pligten til at underrette, hvis der er bekymring om et barn
 - b. Fasthold socialforvaltningens pligt til at vurdere og agere. Lav en mulighed for at den første handling er at finde ud af om pædagog eller lærer kan gøre noget før forvaltningen agerer – altså en vurdering af om det almene led kan handle med børne-familieafdelingens vidende
 - c. Lav undersøgelser af, hvad lærere og pædagoger begrundet deres underretninger med, og lav redskaber som bygger herpå men samtidig skaber en bedre og mere systematisk praksis. Brug eksempler fra den internationale forskningsverden om opsporing og Screening.
 - d. Hvis der ikke ændres i noget, så iværksæt i det mindste en undersøgelse af, om det er de rigtige børn der hjælpes, og hvilken hjælp de får
5. Lav et forskningsprogram, som skaber viden om, hvad der skal til for at tale med, lytte til handle med, danne pædagogisk, træffe beslutning om, forvalte korrekt, m.m. Et forskningsprogram, der udvikles i samarbejde med unge/børn og professionelle i deres praksis, så udviklingen passer med, hvad der er muligt. Tilsæt forskning fra andre lande om, hvad der har dokumenteret virkning. Tjek resultater af nye indsatser og sørg for at måle den eksisterende samtidig for at få et parallelt resultat, så der skabes en rimelig evidens. Det foreslås opbygget omkring to hjørneste:
 - a. Professionshøjskolerne som ansvarlige, da de umiddelbart kan omsætte og bruge en sådan type forskning i deres uddannelser. Analogt til universitetsuddannelserne, hvis forskning har til formål at kvalificere deres uddannelser.

En professionshøjskoleforskning kan samtidig blive en umiddelbar gevinst for de kommuner, regioner m.fl. som har ansvar for opgaven.

- b. Et flerårigt samarbejde med et udvalg af kommuner, som i lighed med hospitalsafdelinger får indflydelse på definering og brug af forskningsresultater. Derved kan skabes en vedvarende forskningsbaseret kultur, der fokuserer på resultater i sammenhæng med indsatsens komponenter og helhed.
6. Lav undersøgelser kommunernes evne til at fastholde sagsbehandlere i kontinuerlige forløb overfor børnene, og suppler evt. med en præmiering af de bedste.
7. Lav et tilsyn, der lægger vægt på om anbragte børn og unge trives og får det bedre, og gør de nænsomt, så det ikke forstyrrer de stabile anbringelser unødigt.
8. Skab en uhildet instans, der samler og formidler al dansk forskning på området og international forskning fx efter <https://whatworks-csc.org.uk/>
9. Undersøg hvilken organisationskultur og struktur i kommunerne, som giver de bedste resultater og skab et grundlag hvordan arbejdet koordineres og ledes. Igen byg på resultater fra udlandet og tilpas det til danske forhold.
10. Og endeligt kan det overvejes at give unge tidligere anbragte personlige rettigheder som:
 - a. Ret til dobbelt SU, hvis de uddanner efter de bliver 18 år
 - b. Ret til en kollegiebolig, hvis de uddanner sig
 - c. Ret til hurtig behandling hvis de har brug for psykiatrisk, misbrugs eller lignende behandling

Anders Hede, forskningschef, Trygfonden

1. Mindst 10-årig opbygning af forsknings- og udviklingsmiljø af international kvalitet, der arbejder med de konkrete udredninger, indsatser og opfølgninger for udsatte børn – og organisering og uddannelse.

Juster formålsbeskrivelserne af psykolog- og socialrådgiveruddannelserne for at sikre flere kliniske/praktiske færdigheder og integration af indhøstet forskning. Brugerinddragelse i forskningen er obligatorisk. I dag ved vi reelt ikke om området bliver bedre eller værre til at sikre børnenes trivsel og udvikling. Vi skal frem til en situation hvor vi ved at området udvikler sig systematisk og kan fastholde forbedringer. Det nødvendiggør et langt stærkere og bredere forsknings- og udviklingsmiljø end det nuværende.

2. At få flere parter til at påtage sig medansvar for udsatte børn
 - Skriv ind i 10 års plan for psykiatrien at psykiatrien har et medansvar for at patienterne lykkes som forældre. De skal udvikle særlige tilbud til forældre.
 - Skriv ind i formålet med Kriminalforsorgen at dømte lykkes som forældre. Overvej andre eller justerede afsoningsformer for forældre.
 - Skriv ind i formålet med den kommunale misbrugsbehandling, at patienter med forældreansvar bør have særlig prioritet, f.eks. opsøgende virksomhed, integration i sagsbehandling mv.Dette forslag bidrager til forslag 1 ved at skabe bredere opbakning.
3. Gør de følsomme og centrale udredninger på området (forældrekompetencevurderinger, børnefaglige undersøgelser (§50) og pædagogisk psykologiske vurderinger) systematisk vidensbaserede – og integrer dem på sigt i relevante grunduddannelser jf forslag 1. Målsætninger skal være a) tryghed under udredning b) bedre og ensartet beslutningsgrundlag – også til ikke at gøre noget c) sikring af relevant indsats d) etablering af datagrundlag for udvikling og forskning. Dette forslag forudsætter forslag 1.
4. Opbyg gradvist obligatoriske survey- og registerbaserede opfølgninger på alle udsatte børns trivsel og udvikling og gør data tilgængelig for forskning og kommuner. Dvs. mål på resultater fremfor processer. Dette forslag både bidrager til og forudsætter forslag 1.